

Міністерство освіти і науки України  
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

**«ЗАТВЕРДЖЕНО»**

Декан інженерно-педагогічного  
факультету

 Д.Е.Кільдеров

« 31 » серпня 2021 р.



## **РОБОЧА ПРОГРАМА**

**нормативної навчальної дисципліни**

**МУЗЕЄЗНАВСТВО**

освітнього ступеня **бакалавр**

галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність **015 Професійна освіта**

Спеціалізація **015.00 Туризм**

Шифр за навчальним планом **ПП 2.13**

Київ 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Музеєзнавство», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова « \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20\_\_ року, протокол № \_\_\_\_.

**Розробник програми:**

**Юхимик Ю.В.**, доктор філософських наук, професор, професор кафедри культурології та філософської антропології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Затверджено на засіданні культурології та філософської антропології  
«17» вересня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ проф. Крилова С.А.

## I. Опис дисципліни

### Шифр дисципліни III 2.13

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань <b>01 Освіта</b>	Кількість кредитів – <b>3 ЄКТС</b>		<i>Методи навчання</i> <b>Лекції</b> із застосуванням презентацій, відеоматеріалів. <b>Семінарські заняття</b> із виконуються застосуванням презентацій, відеоматеріалів
Спеціальність <b>015</b> <b>Професійна освіта</b> <b>Спеціалізація 015.00</b> <b>Професійна освіта (Туризм)</b>	Загальна кількість годин – 90		
Освітній рівень <b>бакалавр</b>	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
	<b>Лекції:</b>		
<b>Нормативна</b>	<b>Лабораторні заняття:</b>		<i>Форми поточного контролю</i> <b>Модульні контрольні роботи</b>
	Рік вивчення дисципліни за навчальним планом (2020)	-	
Семестр <b>III</b>	<b>Індивідуальна робота:</b>		<i>Форма підсумкового контролю</i> <b>залік</b>
	Семестр	-	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: <b>3 семестр – 3 год.</b> - самостійна робота: 39 год.	<b>9</b>	-	<i>Форма підсумкового контролю</i> <b>залік</b>
	<b>Самостійна робота:</b>		
<i>Мова навчання – українська</i>	<b>81</b>	-	<i>Форма підсумкового контролю</i> <b>залік</b>
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
	<b>1/0,3</b>	-	

Актуальність пропонованого курсу для фахівців зумовлена важливою культуротворчою роллю музею як визнаного соціокультурного інституту, носія культурної пам'яті людства, необхідністю для фахівця з професійної освіти усвідомлювати специфіку його становлення, функціонування та векторів інноваційної трансформації у сучасному соціокультурному контексті.

**Предмет** вивчення навчальної дисципліни – культурно-історична динаміка становлення та специфіка функціонування музею як соціокультурного інституту та локальних світових музейних об'єктів як важливих форм культуротворчої діяльності людини.

**Міждисциплінарні зв'язки:** Дисципліна «Музеєзнавство» тісно пов'язана із дисципліною «Географія туризму», «Теорія та історія туризму», «Туристичне краєзнавство» та ін.

Знання, отримані при вивченні дисципліни, можуть бути використані у процесі вивчення таких дисциплін: «Технологія туристської діяльності», «Організація туризму та екскурсійних послуг», «Основи маркетингу» та ін.

### **Мета та завдання навчальної дисципліни**

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Музеєзнавство» є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок з основ функціонування музеїв, виявлення та усвідомлення студентами соціокультурних причин виникнення музейного феномену в різних регіонах світу, надання практичних навиків аналіз у специфіки становлення та закономірностей розвитку музею як важливого соціокультурного інституту, висвітлення його культуротворчої ролі у кожному конкретну культурно-історичну добу, ознайомлення з визначними музейними об'єктами світу, визначення перспектив розвитку музею в сучасній соціокультурній ситуації.

**Основними завданнями** вивчення дисципліни «Музеєзнавство» є ознайомлення студентів з історичною динамікою та культурною специфікою становлення та функціонування музейного феномену, формування емоційно-ціннісного ставлення до видатних музейних об'єктів як матеріалізованих свідчень досягнень світової культурної історії, сприяння усвідомленню необхідності збереження та подальшої інноваційної трансформації музею як важливого багатофункційного соціокультурного інституту сучасності, формування необхідного досвіду просвітницької та науково-дослідницької активності у сфері музейної роботи.

## **II. Основні результати навчання і компетентності**

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

<b>№ з/п</b>	<b>Результати навчання</b>	<b>Компетентності</b>
1.	<i><b>Знати:</b></i>	▪ ЗК 07 Здатність

	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах;</li> <li>▪ культуру мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами;</li> <li>▪ основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних із сферою туризму на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання.</li> </ul> <p><b>Вміти:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;</li> <li>▪ аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;</li> <li>▪ застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.</li> </ul>	<p>вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ ЗК 08 Здатність працювати в команді.</li> <li>▪ ЗК 09 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</li> <li>▪ ФК 14 Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації.</li> </ul>
--	--	--

### III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни «Музеєзнавство» відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин				
		Всього	Індивідуальні години			
			Всього	Лекції	Лабораторні	Самостійна робота
	<b>Модуль I. Культурно-історична динаміка становлення музею як соціокультурного інституту</b>	<b>4</b>				

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин			
		Всього	Індивідуальні години		
			Всього	Лекції	Лабораторні
1.	<b>Тема 1.1.</b> Історичні форми колекціонування та їх експонування у культурах Стародавнього світу			2	10
2.	<b>Тема 1.2.</b> Колекціонування доби Античності та Середньовіччя			2	10
Види контролю	<i>Контроль на аудиторних заняттях</i>				
	<i>Контроль самостійної роботи</i>				
	<i>Модульна контрольна робота</i>				
	<b>Модуль II. Становлення та функціонування музею у культурі Нового та Новітнього часу</b>	<b>5</b>			
5.	<b>Тема 2.1.</b> Європейські музеї XVIII-XIX ст.			3	10
6.	<b>Тема 2.2.</b> Музеї світу у XX-XXI ст.			2	10
Види контролю	<i>Вхідний контроль</i>				
	<i>Контроль на аудиторних заняттях</i>				
	<i>Контроль самостійної роботи</i>				
	<i>Модульна контрольна робота</i>				
Підсумк. контроль	<b>ЗАЛІК</b>				
<b>Всього годин:</b>					

#### IV. Зміст дисципліни

##### 3.1. Назва модулів, тем та їх зміст

#### **Модуль I. Культурно-історична динаміка становлення музею як соціокультурного інституту**

**Тема 1.1. Історичні форми колекціонування та їх експонування у культурах Стародавнього світу.**

*План заняття*

1. Історія появи музеїв та їх функціонування в різних історичних умовах
2. Музей як соціокультурний інститут.
3. Музейне ставлення до дійсності (З.Странский, А.Грегорова) як світоглядна база виникнення музейного феномену.
4. Колекціонування як культурно-психологічний феномен.
5. Соціальні функції музею (документування, освічення, виховання, організації дозвілля, науково-дослідницька, охоронна, комунікативна).

*Рекомендовані інформаційні джерела: 1- 4, 5, 7.*

*Самостійна робота:* Підготувати дослідження на тему: Визначення музею ІКОМ (Міжнародної ради музеїв).

## **Тема 1.2. Колекціонування доби Античності та Середньовіччя**

1. Протомузейні форми стародавньої Греції: мусейони, святилища, храми, пінакотеки, бібліотеки.
2. Рим як музей під відкритим небом.
3. Формування художньо-колекційного ринку.
4. Специфіка середньовічної історичної свідомості; вплив християнства на явище колекціонування.
5. Духовно-матеріальна цінність середньовічних колекцій.

*Рекомендовані інформаційні джерела: 1, - 4, 6, 7.*

*Самостійна робота:* Підготувати дослідження на тему: Античність, історія, сучасне мистецтво – як основні вектори ренесансного колекціонування

## **Модуль II. Становлення та функціонування музею у культурі Нового та Новітнього часу**

### **Тема 2.1. Європейські музеї XVIII-XIX ст.**

#### *План заняття*

1. Ідеологія просвітників як основа концепції публічного (громадського) музею.
2. Поява інституту авторського права і статус митця.
3. Формування приватних та перших державних колекцій.
4. Реституція художньо-культурних цінностей.

5. Нові підходи до музейного комплектування та експонування як наслідок музейної спеціалізації. Наукові засади комплектування й експонування музейних зібрань.

*Рекомендовані інформаційні джерела: 1 - 4, 6, 7.*

*Самостійна робота:* Підготувати дослідження на тему: Музей як ефективна науково-дослідницька установа.

## **Тема 2.2. Музеї світу у XX-XXI ст.**

### *План заняття*

1. Традиційні музеї та музеї сучасного мистецтва на початку XX ст.
2. Музей у тоталітарному суспільстві.
3. Музейна архітектура і нові типи музейної комунікації.
4. Організація віртуального музейного простору як принцип сучасної експозиції. Віртуальні музеї та музейні сайти.

*Рекомендовані інформаційні джерела: 1- 4, 5 - 7.*

*Самостійна робота:* Підготувати дослідження на тему: Екологічна проблематика у діяльності музеїв. Всесвітня

## **V. Контроль якості знань студентів**

### ***5.1. Форми і методи поточного контролю***

**Поточний контроль.** Студенти виконують навчальну програму з дисципліни як в аудиторії, так і позааудиторно: виконують семінарські завдання, здають самостійну роботу із тем дисципліни, які оцінюються у відповідності до розробленої системи балів.

### ***5.2. Форми і методи підсумкового контролю***

*Форми та методи поточного контролю:* усні опитування у формі обговорення та студій першоджерел на семінарських заняттях; оцінювання індивідуальних навчально-дослідних проектів студентів (творче завдання); тестовий експрес-контроль на семінарських заняттях; перевірка самостійної роботи студентів; перевірка конспектів лекцій та семінарських занять; письмові модульні контрольні роботи.

*Форми та методи підсумкового контролю:* усний заліковий колоквіум з перевірки знань та вмінь з курсу дисципліни.



### ***5.3. Критерії оцінювання знань студентів***

За шкалою ECTS оцінку “А” заслуговує студент, який в повному об’ємі виконав та захистив лабораторні роботи, показав глибокий рівень теоретичних знань, ґрунтовно виконав завдання самостійної роботи, підготував кейси-презентації та виявив систематичний рівень теоретичних знань при виконанні модульного контролю.

За шкалою ECTS оцінку “В” заслуговує студент, який в повному об’ємі виконав та захистив лабораторні роботи, показав глибокий рівень теоретичних знань, виконав завдання самостійної роботи, підготував кейси-презентації, але не проявив творчий підхід до виконання індивідуальних завдань та допускав окремі неточності при виконанні модульного контролю.

За шкалою ECTS оцінку “С” заслуговує студент, який виконав та захистив лабораторні роботи, показав достатній рівень теоретичних знань, виконав завдання самостійної роботи, не проявляв належної старанності при виконанні індивідуальних завдань, недостатньо використовував додаткову літературу, не підготував на достатньому рівні кейси-презентації та допускав окремі неточності при виконанні модульного контролю.

Оцінку “D” заслуговує студент, який виконав та захистив лабораторні роботи, показав неглибокий рівень теоретичних знань, не в повному об’ємі виконав самостійну роботу та допустив помилки при виконанні модульної контрольної роботи.

Оцінку “Е” заслуговує студент, який виконав та захистив лабораторні роботи, показав слабкий рівень теоретичних знань, не в повному об’ємі виконав самостійну роботу та допускав грубі помилки при виконанні модульної контрольної роботи.

Оцінку “ Fx ” заслуговує студент, який не всі виконав та захистив лабораторні роботи, показав недостатній рівень теоретичних знань, не всі завдання для самостійної роботи виконав, допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, не виконав завдання модульного контролю.

Якщо протягом семестру студент отримав менш, ніж 60 балів, він повинен до останнього підсумкового заняття самостійно вивчити передбачені програмою дисципліни теми, виконати лабораторні роботи, письмово відповісти на питання для самоконтролю.

Для стимулювання навчання вводяться заохочувальні бали. Студенти, які виконують індивідуальні завдання, виступають з кейс-презентацією, складають конспект огляду нової літератури, матеріалів періодики, пишуть наукову роботу, виступають на конференціях, отримують додатково бали залежно від об'єму та наукової новизни.

## VI. Система оцінювання з дисципліни

Види робіт	Оцінка виду роботи	Максимальна кількість
	бали	
1.1. Виступ на заняттях	0-5	50
1.2. Підготовка та захист самостійної роботи	0-5	50
<b>Усього</b>		<b>100</b>

## **VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення дисципліни**

### ***Основна література:***

1. Ідема Й. Як ходити до музею / Йохан Ідема – Фабула, 2019. –132 с.
2. Салата О.О. Основи музеєзнавства: навчально-методичний посібник / О.О. Салата – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 164 с.
3. Юрєнева, Тамара Юрєвна. Музей в мировой культуре [Текст] : научное издание / Т. Ю. Юрєнева. - М. : Русское слово, 2003. - 536 с.
4. Bettina Messias Carbonell Museum Studies: An Anthology of Contexts // Bettina Messias Carbonell – Blackwell Publishers, 2003. – 640 p.

### ***Додаткова література:***

1. Гончарова О., Ольговський С., Пустовалов С. Вступ до музеєзнавства і пам'яткознавства // Олена Гончарова, Сергій Ольговський, С. Пустовалов - Ліра-К, 2019. –490
2. Музейний альманах [Текст] : Наукові матеріали, статті, виступи, спогади, есе / Харківський худож. музей ; ред.: В. В. Мизгіна, Л. М. Абраменко. - Харків : [б. и.], 2005. - 145 с.
3. Рутинський, Михайло Йосипович Музеєзнавство : навчальний посібник / М. Й. Рутинський, О. В. Стецюк. - Київ : Знання, 2008. - 428 с
4. Степанова, Олена. В музеях світу [Текст] / О. Степанова. - Київ : Артанія Нова, 2004. - 72 с.
5. Фундаментальные проблемы культурологии : В 4 т. Т. 3. Культурная динамика / Федеральное агентство по культуре и кинематографии, Санкт-Петербургское отд. Рос. ин-та культурологии ; гл. ред. Д. Л. Спивак. - СПб. : Алетейя, 2008. - 518 с. ; 23 см ; 432 с.
6. Шевченко, Віталій Володимирович Музеєзнавство : навчальний посібник для дистанційного навчання / В. В. Шевченко, І. М. Ломачинська ; Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна", Інститут дистанційного навчання. - Київ : Україна, 2007. - 288 с.
7. John H. Falk Learning from Museums: Visitor Experiences and the Making of Meaning // John H. Falk - Rowman & Littlefield Publishers, 2000. - 288 pages
8. Peter Vergo New Museology // Peter Vergo - Reaktion Books, 1997. – 238 pages